

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **P. Č.**, zastoupen Mgr. Bc. Ivo Nejezchlebem, advokátem se sídlem Joštova 138/4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 10. 2021, č. j. 15 A 59/2018 – 207, a proti usnesení téhož soudu ze dne 26. 10. 2021, č. j. 15 A 59/2018 – 206,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e** v části, v níž směřuje proti výroku I. a II. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 10. 2021, č. j. 15 A 59/2018 – 207, a proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 10. 2021, č. j. 15 A 59/2018 – 206, **z a m í t á .**
- II.** Výrok III. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 10. 2021, č. j. 15 A 59/2018 - 207, **s e r u š í** a věc se mu v tomto rozsahu **v r a c í** k dalšímu řízení.
- III.** Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Bc. Ivo Nejezchleba **s e u r č u j e** částkou 3400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobce se dne 17. 10. 2018 obrátil na Krajský soud v Českých Budějovicích s žalobou na ochranu proti nezákonnému zásahu správního orgánu. Věc byla následně postoupena Městskému soudu v Praze jakožto soudu místně příslušnému. Žalobce v průběhu řízení

několikrát změnil žalobní petit a opakovaně doplňoval svou argumentaci, která se však vždy týkala téhož skutkového děje – brojil proti postupu příslušníků Policie ČR, který spočíval v jejich přítomnosti (respektive v původní variantě petitu „asistenci“) při tvrzeném vloupání pronajímatele do žalobcem užívaného bytu, resp. obydlí. Městský soud o dané žalobě rozhodl rozsudkem ze dne 16. 5. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 118; výrokem I. uvedeného rozsudku žalobu odmítl v části, v níž se žalobce domáhal toho, aby soud zakázal Policii České republiky porušovat žalobcovu právo na ochranu před trestněprávním jednáním, neboť v daném rozsahu k jejímu projednání neměl pravomoc, výrokem II. žalobu ve zbylém rozsahu jako nedůvodnou zamítl a výrokem III. rozhodl o náhradě nákladů řízení. Proti tomuto rozsudku a rovněž proti usnesení ze dne 5. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 125, kterým byla žalobci uložena povinnost zaplatit státu náhradu nákladů řízení, a usnesení ze dne 12. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 126, kterým byla žalobci uložena povinnost zaplatit soudní poplatek za návrh na nařízení předběžného opatření, podal žalobce kasační stížnost, o níž Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem ze dne 20. 11. 2020, č. j. 5 As 250/2019 – 64.

[2] Uvedeným rozsudkem Nejvyšší správní soud zrušil výroky II. a III. napadeného rozsudku, jakož i usnesení ze dne 5. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 125, ve věci náhrady nákladů řízení státu a v rozsahu, v němž kasační stížnost směřovala proti výroku I. napadeného rozsudku, jakož i usnesení ze dne 12. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 126, ve věci soudního poplatku za návrh na předběžné opatření, zdejší soud kasační stížnost zamítl. Nejvyšší správní soud ve zmiňovaném rozsudku mimo jiné podrobně popsal průběh předcházejícího řízení před městským soudem, vývoj žalobní argumentace i postupné změny petitu, nepovažuje tedy za účelně dané skutečnosti znovu obsáhle rekapitulovat a v podrobnostech odkazuje na odůvodnění zmiňovaného rozsudku. Na tomto místě pouze pro přehlednost shrne jeho klíčové závěry podstatné pro rozhodnutí o nyní posuzované kasační stížnosti.

[3] Nejvyšší správní soud zdůraznil, že předmětem tohoto řízení je postup policistů, nikoliv soukromoprávní spor mezi žalobcem a provozovatelem ubytovny, a ztotožnil se se závěrem městského soudu, podle něhož správní soudy nemají pravomoc posuzovat postup orgánů činných v trestním řízení. Dospěl však k závěru, že městský soud vyšel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, přičemž neprovedl některé z navržených důkazů. Nejvyšší správní soud konstatoval, že ve věci nebylo sporu o tom, že se policisté nstržm. Bc. M. U., OEČ 330449, pprap. O. P., OEČ 327261, nstržm. D. T., OEČ 329443, a pprap. M. A., OEČ 326384, dostavili dne 15. 10. 2018 na ubytovnu na adrese N. 3 v Č. B., a to na základě podnětu správce ubytovny Ing. P. S. Konkrétní důvody výjezdu a následné přítomnosti policistů na místě a způsob, jakým se podíleli na výměně zámku, však byly sporné. Dle žalovaného se policisté na místo dostavili, aby předešli hrozícímu narušení veřejného pořádku, nikoliv aby prosazovali soukromá práva provozovatele ubytovny, přičemž na výměně zámku se nijak nepodíleli, pouze jí pasivně přihlíželi. Dle žalobce policisté naopak asistovali při „vloupání“ personálu ubytovny do obydlí žalobce tím, že proti němu byli připraveni zasáhnout, pokud by kladl odpor, a svou přítomností legitimizovali počínání personálu ubytovny. Nejvyšší správní soud připustil, že vyslechnutí svědci nstržm. U. a Ing. S. vypověděli, že policisté byli na místě přítomni, aby předešli hrozícímu narušení veřejného pořádku, jejich výroky však nekorespondovaly s dalšími skutečnostmi, které v řízení vyšly najevo; navíc vzhledem ke vztahu obou svědků k posuzované věci bylo zapotřebí ověřit věrohodnost jejich tvrzení srovnáním s dalšími důkazy. Nejvyšší správní soud dále upozornil na zcela nekritický postoj zasahujících policistů vůči postupu personálu ubytovny, zejména uvedl, že policisté bez dalšího přijali popis události podaný Ing. S., aniž by se zabývali tím, zda postupuje v souladu se zákonem, či nikoliv, a dodal, že přístup policistů svědčí ve prospěch skutkových tvrzení žalobce, podle něhož personál ubytovny využil policisty, aby se pokusil legitimizovat své počínání a odradit žalobce od ochrany jeho práv. Nejvyšší správní soud tedy uzavřel, že z provedených důkazů nebylo možné jednoznačně zjistit účel přítomnosti policistů při výměně

pokračování

zámku žalobcova obydlí a tedy ani vyloučit, že se na tomto postupu nepřímou podíleli; dodal, že městský soud nebyl vystaven důkazní nouzi a uvedl příkladný výčet dalších důkazů, které by mohly lépe objasnit skutkový stav věci. S odkazem na svůj rozsudek ze dne 20. 3. 2013, č. j. 6 Aps 11/2012 – 32 (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz), Nejvyšší správní soud zdůraznil, že nezákonná účast policistů na vyklízení nemovitosti nemusí spočívat přímo ve fyzickém provádění vyklízení, nýbrž i v zaštitování jejího svépomocného provádění a odrazení uživatele nemovitosti od kladení odporu.

[4] Po částečném zrušení prvního rozsudku městský soud v daném rozsahu pokračoval v řízení, jsa vázán závěry Nejvyššího správního soudu. Žalobce opětovně požádal o úplné osvobození od soudních poplatků (již v předcházejícím řízení před městským soudem byl osvobozen v rozsahu 90 %), městský soud však jeho žádost zamítl. Následně podal žalobce návrh na delegaci vhodnou; navrhl, aby Nejvyšší správní soud přikázal věc Krajskému soudu v Českých Budějovicích; Nejvyšší správní soud však o návrhu nemohl rozhodnout, neboť žalobce nezaplatil soudní poplatek za tento návrh. Po vrácení spisu nařídil městský soud na den 26. 10. 2021 ve věci další ústní jednání, k němuž kromě účastníků řízení předvolal jako svědky rovněž tři výše jmenované, dříve nevyslechnuté policisty. Žalobce zaslal dne 11. 10. 2021 městskému soudu podání, v němž požadoval zrušení nařízeného jednání, neboť měl za to, že mu předvolání nebylo doručeno včas a neobsahovalo důvody jeho nařízení, a vyjádřil nesouhlas s provedením svědeckých výpovědí zasahujících policistů a Ing. S. Dne 21. 10. 2021 zaslal pprap. P. městskému soudu podání, jímž se omluvil z nařízeného jednání z důvodu své dočasné pracovní neschopnosti, kterou doložil kopií rozhodnutí praktického lékaře. Dne 25. 10. 2021 zaslal žalobce městskému soudu návrh na ustanovení zástupce. Městský soud provedl dne 26. 10. 2021 v nepřítomnosti žalobce zmiňované jednání, na němž provedl výslechy svědků T. a A. Usnesením ze dne 26. 10. 2021, č. j. 15 A 59/2018 – 206, městský soud zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce, neboť dospěl k závěru, že ustanovení zástupce nebylo v daném případě nezbytně zapotřebí k ochraně práv žalobce.

[5] Téhož dne vydal městský soud i v záhlaví označený rozsudek. Výrokem I. tohoto rozsudku určil, že zásah žalovaného spočívající v přítomnosti příslušníků Policie České republiky dne 15. 10. 2018 při výměně zámku na dveřích bytu pronajatého žalobci v ubytovně na adrese Novohradská 3, České Budějovice, kterou provedl pronajímatel, byl nezákonný, výrokem II. žalobu ve zbylém rozsahu zamítl a výrokem III. uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 200 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

[6] V tomto rozsudku se městský soud především znovu zabýval otázkou, za jakým účelem byli policisté přítomni při odvrtní zámku a vstupu pronajímatele do garsonky pronajaté žalobci. Dospěl k závěru, že policisté byli na místo přivoláni správcem ubytovny za účelem dohledu nad veřejným pořádkem při svépomocném vystěhování žalobce z pronajaté garsonky, přičemž žalobce danému postupu přítomen. Nebylo však zjištěno, že by v průběhu zásahu policie či před ním došlo k narušení veřejného pořádku ani že by se jednalo o jiné než svépomocné vystěhování nájemce. Městský soud tedy uzavřel, že policisté byli přítomni soukromoprávnímu jednání pronajímatele. S odkazem na již zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2013, č. j. 6 Aps 11/2012 – 32, podle něhož je pasivní přítomnost příslušníků ozbrojeného sboru při svépomocném jednání pojmově vyloučena, městský soud konstatoval, že na základě provedeného dokazování nebylo možné dospět k jinému závěru, než že namítaný zásah spočívající v přítomnosti příslušníků policie dne 15. 10. 2018 při výměně zámku na dveřích bytu pronajatého žalobci v ubytovně na adrese N. 3, Č. B., kterou provedl pronajímatel, byl nezákonný; přivolání policisté byli přítomni a dohlíželi na průběh výlučně soukromoprávního svépomocného jednání, a to bez zákonného důvodu.

[7] Městský soud dodal, že jeho rozsudek ze dne 11. 10. 2021, č. j. 18 A 38/2021 – 80, na který odkazoval žalovaný, se týkal skutkově značně odlišné situace. Zdůraznil, že uvedené závěry neznamenají, že je přítomnost policie při svépomocném vystěhování, resp. výměně zámku za všech okolností absolutně zapovězena, je však nutné mít na paměti, že se jedná výhradně o soukromoprávní jednání mezi dvěma rovnoprávními subjekty, které by mělo být primárně řešeno prostředky soukromého práva. Přítomnost policie u svépomocného vystěhování by nepochybně byla legitimní, jestliže by v jeho průběhu došlo k narušení veřejného pořádku, popřípadě došlo-li k narušení veřejného pořádku ze strany nájemce již dříve v průběhu nájemního vztahu. Nelze však přijmout, aby se policie účastnila preventivně každého svépomocného jednání. V posuzovaném případě navíc zásah pronajímatele spočívající ve výměně zámku u obydlí užívaného žalobcem nesměřoval k obnovení pokojného stavu a rovněž nebylo ničím prokázáno, že by ze strany žalobce došlo k narušení veřejného pořádku.

[8] Pokud jde o návrh, jímž se žalobce domáhal, aby žalovaný opatřil zámek dveří jím užívané garsonky původní vložkou a žalobci předal klíč, setrval soud na svém předchozím závěru, že takovou povinnost nelze žalovanému uložit, a to jednak z toho důvodu, že samotnou výměnu zámku provedl pronajímatel, jednak proto, že žalovaný ani Policie ČR nemají ve vztahu k danému bytu ani k ubytovně žádná práva, jež by je k takovému úkonu opravňovala; v tomto rozsahu tedy městský soud žalobu zamítl. Městský soud dále uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení odpovídající zaplacenému soudnímu poplatku za žalobu částku 200 Kč.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Proti uvedenému rozsudku městského soudu a předcházejícímu usnesení, kterým byl zamítnut návrh žalobce (stěžovatele) na ustanovení zástupce pro řízení před městským soudem, podal stěžovatel kasační stížnost, v níž výslovně uvádí, že navrhuje zrušení všech výroků napadeného rozsudku a „závislého usnesení pod číslem 206“.

[10] Stěžovatel městskému soudu vytýká, že žalovanému nezakázal pokračovat v porušování jeho práv, ačkoliv následky nezákonného zásahu trvají, neboť mu vznikla újma policií legitimizovaným vloupáním, neoprávněným užíváním bytu pronajímatelem, odepřením ochrany ze strany policie, v důsledku „neposlechnutí předběžného opatření OS podvodníky ze STAVOUNIONU“ a poškozením až zničením „uloupeného“. Městský soud navíc nevysvětlil, „proč něčeho žalovanému nezakázat“.

[11] Stěžovatel nesouhlasí se závěry, jimiž městský soud odůvodnil výrok II. napadeného rozsudku. Má za to, že žalobní návrh C, v němž stěžovatel požadoval obnovení stavu před vloupáním, nelze oddělit od „původního návrhu“. Stěžovatel není povinen formulovat petit precizně a bezvadně, soud mu tedy dle jeho názoru neposkytl účinnou ochranu. Předběžné opatření vydané okresním soudem je závazné pro všechny orgány veřejné moci, policie se tedy měla a mohla přičinit o nápravu vzniklého protiprávního stavu. Městský soud dle stěžovatele „manipulativně přistoupil k žalobě tak, aby se jevila důvodná jen ‚zčásti‘, ač měl věc zasadit do celého kontextu, tedy i tak, že se vyvíjela, což žalobce promítal do formulací ‚petitu‘“. Dále stěžovatel městskému soudu vytýká, že žalobu neprojednal přednostně mimo pořadí, ač k tomu byly dány závažné důvody.

[12] Stěžovatel rovněž namítá, že městský soud neposoudil „míru zásahu do základních práv a svobod“. Dle stěžovatele nebylo klíčovou otázkou, za jakým účelem byli policisté přítomni při odvrtní zámku a vstupu pronajímatele do garsonky pronajaté stěžovateli, nejpodstatnější otázkou bylo, zda samotné přihlížení policistů vloupání bylo adekvátní, tedy legální i legitimní.

pokračování

Městský soud nezodpověděl otázku, zda policisté nevníkli do garsonky a nepodíleli se na porušení domovní svobody stěžovatele. Stěžovatel nesouhlasí se závěry, které městský soud přijal v bodech 33 a 36 odůvodnění napadeného rozsudku. Má za to, že dne 15. 10. 2018 nedošlo k žádnému vystěhovávání či vyklizení, „vloupání, legitimizované policií, mělo být nátlakem na žalobce, aby se „pošlapané“ nájemní smlouvy vzdal“. Dle stěžovatele městský soud směřuje úkol policie chránit bezpečnost osob a majetku s úkolem chránit veřejný pořádek, neboť bytový dům, ani ubytovna, není veřejný prostor, policie tam tedy nezajišťuje veřejný pořádek.

[13] Při vyčíslení výše náhrady nákladů řízení si městský soud dle stěžovatele počínal svévolně a jeho závěry jsou nesprávné. Stěžovatel vynaložil vedle nákladů na zaplacení soudního poplatku ve výši 200 Kč rovněž náklady na elektřinu a datové připojení, které mu městský soud znemožnil doložit, přičemž se sám o jejich vyčíslení ani přibližně nepokusil. Stěžovatel upozorňuje, že v podání ze dne 23. 4. 2019 vyčísлил své náklady, není přitom rozhodující, že je vyčísлил chybně paušálem, ale že konkretizoval své úkony před soudem v době vydání prvního (zrušeného) rozsudku městského soudu. Dále stěžovatel v podání ze dne 21. 1. 2019 doložil, že kromě soudního poplatku zaplatil rovněž 33 Kč za poštovné. Výrok III. napadeného rozsudku je dle stěžovatele navíc projevem podjatosti městského soudu, neboť zatímco stěžovateli stanovil městský soud pro zaplacení soudního poplatku lhůtu tří dnů, žalovanému uložil zaplatit stěžovateli náhradu nákladů řízení ve lhůtě jednoho měsíce, a navíc neuvedl aktuální adresu stěžovatele.

[14] Stěžovatel dále namítá, že z napadeného rozsudku není zřejmé, že jednání dne 26. 10. 2021 skutečně proběhlo. Městský soud například nevysvětlil, „proč nepostrádá výslech pprap. P.“. Stěžovateli není zřejmé, proč soud provedl výslech policistů, když byla jejich asistence při „vloupání“ zaznamenána rovněž obrazově. Městský soud opět neprovedl žádný ze stěžovatelem navržených důkazů, ani neprovedl důkaz záznamem volání na tísňovou linku, na základě kterého policisté vyjeli na místo. Dále stěžovatel uvádí: „[Z] letošního předvolání je patrné, že KS se ke manipulativnímu slyšení odbodlal předem (viz proškrtané pasáže předvolání) - a nelze nemít za to, že MV učinilo ke žalobě další stanovisko, ale žalobce s ním nebyl obeznámen.“ Dále stěžovatel namítá, že předvolání k jednání obdržel „10. října, tedy 16 dnů předem - to přestože § 49-1 SŘS jasně vyjadřuje, že předseda senátu předvolá k jednání alespoň s 10denním předstihem“. Stěžovatel má rovněž za to, že měl městský soud přerušit řízení, neboť se jej stěžovatel nemohl účastnit pro překážku trvalejší povahy – stěžovatel se jakožto „plně invalidní a velmi chudobná osoba z Č. Budějovic“ není schopen „ústně hájit v Praze“.

[15] Dále stěžovatel uvádí důvody, pro něž považuje svou kasační stížnost za přípustnou. Zejména zdůrazňuje, že městský soud nerespektoval závazný právní názor Nejvyššího správního soudu, neprovedl důkaz záznamem výše zmiňovaného tísňového volání a dospěl k nesprávnému závěru o tom, že policisté do bytu nevešli, nýbrž pouze „doblíželi“.

[16] Nejvyšší správní soud ustanovil stěžovateli na jeho návrh usnesením ze dne 12. 1. 2022, č. j. 5 As 367/2021 – 17, zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Ustanovený zástupce Mgr. Bc. Ivo Nejezchleb zaslal soudu dne 24. 2. 2022 podání, v němž pouze shrnul dosavadní průběh řízení a formálně přeformuloval petit kasační stížnosti (bez změny jeho obsahu), její odůvodnění však nijak nedoplnil, pouze odkázal na podání stěžovatele.

[17] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[18] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadených rozhodnutí městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadená rozhodnutí městského soudu vzešla (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Městský soud vydal napadený rozsudek poté, co byl Nejvyšším správním soudem k první kasační stížnosti stěžovatele zčásti zrušen jeho předchozí rozsudek pro nedostatečné zjištění skutkového stavu, nyní posuzovaná kasační stížnost stěžovatele, v níž stěžovatel navíc namítá, že se městský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, je tedy přípustná i z hlediska § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

[19] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadených rozhodnutí v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda tato rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná pouze v otázce náhrady nákladů řízení.

[20] Nejvyšší správní soud na úvod předesílá, že již zmiňovaným rozsudkem ze dne 20. 11. 2020, č. j. 5 As 250/2019 – 64, zamítl kasační stížnost podanou rovněž stěžovatelem v rozsahu, v němž směřovala mimo jiné proti výroku I. rozsudku ze dne 16. 5. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 118, kterým městský soud žalobu odmítl v části, v níž se stěžovatel domáhal, aby soud zakázal Policii ČR porušovat stěžovatelovo právo na ochranu před trestněprávním jednáním. V uvedeném rozsahu tedy nebyl předchozí rozsudek městského soudu zrušen a ten proto v dalším řízení rozhodoval o žalobě pouze ve zbylém rozsahu.

[21] Dle stěžovatele měl městský soud ve věci rozhodnout jediným výrokem, respektive nebyl oprávněn žalobu zčásti zamítnout. S tímto názorem však nelze souhlasit. V praxi je naprosto běžné, že soud jedním rozsudkem rozhoduje o několika dílčích návrzích, přičemž za takové situace je zcela přirozené, že výroková část rozsudku obsahuje několik dílčích výroků. Ani situace, kdy je žaloba zčásti zamítnuta, není nijak výjimečná, ostatně i § 60 odst. 1 s. ř. s. předpokládá, že účastník řízení může být procesně úspěšný pouze zčásti. Skutečnost, že stěžovatel se žádaných výroků soudu domáhá v souvislosti s tímž zásahem policie, rovněž neznamená, že by o všech těchto návrzích muselo být rozhodnuto stejně. Nelze přisvědčit ani názoru stěžovatele, podle něhož městský soud „*manipulativně přistoupil k žalobě tak, aby se jevila důvodná jen „zčásti“*“. Městský soud při vydání napadeného rozsudku postupoval v návaznosti na předchozí rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2020, č. j. 5 As 250/2019 – 64, jímž byla potvrzena správnost částečného odmítnutí původní žaloby městským soudem; již v tomto pohledu tedy nebylo a nemohlo být původní žalobě vyhověno v celém rozsahu.

[22] Městský soud v bodě 41 napadeného rozsudku stručně, leč přezkoumatelně odůvodnil, proč žalobu zčásti zamítl, s jeho závěry se přitom Nejvyšší správní soud ztotožnil. Nezákonný zásah žalovaného deklarovaný napadeným rozsudkem spočíval v přítomnosti policistů při výměně zámku na dveřích obydlí pronajatého stěžovatelem na výše uvedené ubytovně. Takto deklarovaný zásah odpovídá všem variantám žalobního návrhu, které stěžovatel postupně v průběhu řízení uplatnil; ač totiž petit postupně upravoval, vždy brojil proti samotné přítomnosti policistů při tvrzezení vloupání pronajímatele do obydlí stěžovatele. Stěžovatel naopak nikdy netvrdil a ani to v průběhu řízení nevyšlo najevo, že by odvrtní zámku provedli přímo policisté. Za dané situace tedy nelze samotnou výměnu zámku přičítat policii, resp. žalovanému, a nelze jim tedy ani uložit, aby dveře uvedli do původního stavu. Rovněž lze přisvědčit městskému soudu v tom, že žalovaný nemá k ubytovně či obydlí v ní žádná práva, která by mu umožňovala danému návrhu stěžovatele vyhovět. Argumentace, podle níž se žalovaný či policie měli zasadit o splnění

pokračování

předběžného opatření vydaného okresním soudem, rovněž není důvodná. Splnění povinnosti uložené předběžným opatřením je především věcí osoby, které byla taková povinnost uložena. V případě, že tato osoba odmítá uloženou povinnost dobrovolně splnit, lze se splnění domáhat v rámci exekučního řízení či řízení o výkonu rozhodnutí dle části šesté občanského soudního řádu, žaloba na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu však k tomuto účelu neslouží a soudy ve správním soudnictví nejsou věcně příslušné do těchto otázek jakkoli zasahovat.

[23] Jde-li o námitku, v níž stěžovatel městskému soudu vytýká, že vydal pouze deklaratorní rozhodnutí, žalovanému však „*nezakázal nic, přestože důsledky neadekvátnosti postupu policie trvají*“, je třeba opět zdůraznit, že deklarovaným nezákonným zásahem byla toliko přítomnost policistů při výměně zámku na dveřích obytného prostoru pronajatého stěžovateli. Je tedy zřejmé, že zásah v době vydání napadeného rozsudku již netrval. Stěžovatel v kasační stížnosti poukazuje na tvrzenou trvající újmu spočívající v odcizení a zadržování jeho věcí, popřípadě v jejich poškození či zničení, ta však není přímým důsledkem deklarovaného nezákonného postupu policistů. Sám stěžovatel tvrdí, že dané věci měl odcizit a zadržovat personál ubytovny, soud tedy stěží mohl žalovanému či policii uložit povinnost odstranit protiprávní stav, který sami nenavodili, ani neudržovali. Pokud se stěžovatel domníval, že mu v přímé souvislosti s deklarovaným nezákonným zásahem policie vznikla škoda či nemajetková újma, mohl se v návaznosti na pravomocný rozsudek městského soudu domáhat náhrady této škody, resp. zadostiučnění za nemajetkovou újmu dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ani posouzení této otázky však nepřísluší správním soudům.

[24] K námitce, podle níž městský soud neposoudil míru zásahu do základních práv stěžovatele, nelze než uvést, že takovou povinnost zákon soudu neukládá. Správní soud v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem posuzuje toliko důvodnost podané žaloby. Otázky, které jsou podstatné pro posouzení důvodnosti žaloby na ochranu proti nezákonnému zásahu správního orgánu, shrnul Nejvyšší správní soud obecně v rozsudku ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 – 65, publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS: „*Ochrana podle § 82 a násl. s. ř. s. je důvodná tehdy, jsou-li – a to kumulativně, tedy zároveň – splněny následující podmínky: Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka) a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka) (...).*“ V případě, že soud shledá žalobu důvodnou, určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem (§ 87 odst. 2 s. ř. s.). Z uvedeného je zřejmé, že shledá-li soud žalobu důvodnou, není zde důvod podrobněji zkoumat intenzitu zásahu do práv žalobce. Městský soud v posuzovaném případě deklaroval, že již samotná přítomnost policistů při výměně zámku na dveřích prostoru pronajatého stěžovateli byla nezákonným zásahem. Zvláště za situace, kdy sám stěžovatel opakovaně označoval za nezákonný zásah právě přítomnost policistů při výměně zámku s dovětkem „*bez ohledu na to, zda policisté do garžonky žalobce fakticky vstoupili, či nikoliv*“, městský soud nebyl povinen danou skutečnost zjišťovat. Správní soudy rovněž nejsou oprávněny činit si úsudek o trestněprávní kvalifikaci postupu pronajímatele, městskému soudu tedy nelze vyčítat, že pro popis postupu pronajímatele nezvolil obrat „*vloupání*“, neboť se jedná o termín trestního práva (§ 121 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v relevantním znění). Nejvyšší správní soud se nedomnívá, že by městský soud v napadeném rozsudku směšoval úkoly policie chránit bezpečnost osob a majetku s úkolem chránit veřejný pořádek, navíc není ani zřejmé, k jaké konkrétní tvrzené nezákonnosti napadeného rozsudku nebo vadě řízení před městským soudem stěžovatel touto námitkou vůbec míří.

[25] Nejvyšší správní soud se neztotožnil ani s námitkami stěžovatele týkajícími se jednání, které proběhlo u městského soudu dne 26. 10. 2021. Jeho uskutečnění jednoznačně vyplývá ze spisu městského soudu, na č. l. 204 spisu je založeno CD s jeho zvukovým záznamem a evidenční list o pořízení tohoto zvukového záznamu je založen na č. l. 203. Ze spisu je rovněž patrné, že pprap. P. se z daného jednání dne 25. 10. 2021 omluvil z důvodu své pracovní neschopnosti, kterou doložil rozhodnutím praktického lékaře. Ze zvukového záznamu z jednání vyplývá, že soud po provedení výslechů nstržm. T. a pprap. A. již nepovažoval provedení dalších důkazů za potřebné a ani žalovaný další důkazy nenavrl. Stěžovatel dal v průběhu řízení opakovaně najevo, že s provedením výslechů zasahujících policistů nesouhlasí, je tedy zřejmé, proč soud daný důkaz „*nepostrádať*“. Výslech svědků, vč. policistů, byl proveden z toho důvodu, že pořízený videozáznam ze zásahu pokrýval pouze jeho krátkou část, která nezahrnovala samotné odvrtní zámku a následný postup policistů, k těmto okolnostem se Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil již v předchozím rozsudku ze dne 20. 11. 2020, č. j. 5 As 250/2019 – 64.

[26] Stěžovatel namítá, že městský soud neprovedl jím navržené důkazy, nevysvětlil však, jakým způsobem by měly přispět k důkladnějšímu objasnění skutečností rozhodných pro posouzení věci. Tvrzení stěžovatele, podle něhož mu bylo předvolání k jednání doručeno dne 10. 10. 2021, tedy 16 dnů před konáním jednání, odpovídá údajům na doručence založené ve spise, není z něj však zřejmé, jakým způsobem mělo být tímto postupem zasaženo do práv stěžovatele, který sám odkazuje na § 49 odst. 1 s. ř. s., podle něhož předseda senátu předvolá účastníky k nařízenému jednání tak, aby měli čas k přípravě přiměřený povaze věci, alespoň však 10 dnů. Stěžovateli nelze dát zapravdu ani v tom, že mělo být řízení přerušeno dle § 48 odst. 3 písm. c) s. ř. s., neboť mu v účasti na něm bránila překážka trvalejší povahy. Předně je třeba uvést, že stěžovatel přerušení řízení nenavrl (domáhal se toliko zrušení nařízeného jednání), městský soud tedy neměl důvod tento postup zvažovat. Stěžovatel navíc po celou dobu v řízení aktivně vystupoval a hájil svá práva, přičemž se navíc opakovaně domáhal přednostního projednání věci, v tomto směru se tedy jeho námitky jeví jako vzájemně rozporné. Ze spisové dokumentace nevyplývá, že by se zdravotní stav stěžovatele v průběhu řízení zhoršil, nebyl zde tedy důvod, aby městský soud řízení přerušil.

[27] Stěžovatel v kasační stížnosti dále poukazyval na to, že žaloba měla být projednána přednostně. Obdobnou argumentaci uplatnil již v kasační stížnosti podané proti prvnímu rozsudku městského soudu v posuzované věci, Nejvyšší správní soud tedy především odkazuje na závěry, které v tomto směru přijal v rozsudku ze dne 20. 11. 2020, č. j. 5 As 250/2019 – 64: „*Pokud stěžovatel městskému soudu vytýká průtahy v řízení, lze poukázat na skutečnost, že prostředkem procesní obrany účastníka proti průtahům v řízení je především dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu. Téhož procesního prostředku stěžovatel využil, přičemž Nejvyšší správní soud jeho návrh zamítl usnesením ze dne 18. 3. 2019, č. j. Aprk 4/2019 – 70, v němž dospěl k závěru, že v předmětném řízení nedošlo k neodůvodněným průtahům. Spis byl následně Nejvyšším správním soudem vrácen zpět městskému soudu, přičemž dne 12. 4. 2019 odeslal městský soud účastníkům řízení a svědkům předvolání k jednání, které proběhlo dne 16. 5. 2019 a na němž byl rovněž vyhlášen rozsudek. Ani v postupu městského soudu, který následoval po vrácení jeho spisu Nejvyšším správním soudem, nelze s ohledem na popsany sled událostí spatřovat neodůvodněné průtahy, neboť městský soud i nadále činil procesní úkony směřující k rozhodnutí ve věci v přiměřené době. Navíc, i kdyby hypoteticky k průtahům při projednávání a rozhodování této věci došlo, jen stěží by taková vada řízení mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí městského soudu o věci samé. Uvedená námitka tedy není důvodná.*“ (pozn.: důraz doplněn)

pokračování

[28] Ani z dalšího řízení před městským soudem po vrácení spisu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2020, č. j. 5 As 250/2019 – 64, městskému soudu dne 10. 12. 2020 nevyplývá, že by městský soud nerespektoval povinnost vyplývající z § 56 odst. 3 s. ř. s., podle něhož soud projednává a rozhoduje přednostně mj. zásahové žaloby. Jak již bylo konstatováno, městský soud musel nejprve rozhodnout o novém návrhu stěžovatele na úplné osvobození od soudních poplatků a následné zdržení v řízení jde na vrub stěžovatele, který uplatnil návrh na delegaci věci k jinému krajskému soudu, věc tedy musela být předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o tomto návrhu, následně ovšem stěžovatel nezaplatil soudní poplatek za tento návrh a spis tak musel být dne 11. 8. 2021 bez rozhodnutí o návrhu na delegaci opětovně vrácen městskému soudu. Následně městský soud činil přípravné úkony k nařízení jednání v dané věci, které se uskutečnilo dne 26. 10. 2021, a na tomto jednání byl také vyhlášen napadený rozsudek. V každém případě však platí citovaný závěr, podle něhož ani případné průtahy v řízení před městským soudem by nemohly mít žádný vliv na zákonnost jeho rozhodnutí o věci samé.

[29] Nejvyšší správní soud tedy neshledal důvodnými kasační námitky týkající se věci samé. Stěžovatel však uplatnil rovněž námitku směřující proti výroku o náhradě nákladů řízení. Dle § 104 odst. 2 s. ř. s. je kasační stížnost, která směřuje jen proti výroku o nákladech řízení nebo proti důvodům rozhodnutí soudu, nepřipustná. Toto ustanovení se však vztahuje pouze na kasační stížnost podanou výlučně proti výroku o nákladech řízení, resp. na kasační stížnost, která neobsahuje jakoukoli přípustnou námitku proti jiným výrokům daného rozhodnutí krajského (městského) soudu; naopak citované ustanovení nevylučuje, aby stěžovatel v kasační stížnosti, v níž uplatnil přípustnou námitku vůči jinému výroku rozhodnutí, uplatnil rovněž námitky směřující proti výroku o náhradě nákladů řízení (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2010, č. j. 7 Afs 1/2007 – 64, publ. pod č. 2116/2010 Sb. NSS). V uvedeném usnesení se rozšířený senát rovněž vyjádřil k procesnímu vyústění situace, kdy je kasační stížnost ve věci samé nedůvodná, námitky směřující proti výroku o nákladech řízení však důvodné jsou: „*V takovém případě je podle jeho názoru nutné zrušit pouze výrok krajského soudu o nákladech řízení a ve věci samé kasační stížnost zamítnout. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti v takovém případě rozhoduje Nejvyšší správní soud, neboť řízení ve věci samé je jeho rozhodnutím ukončeno a v tomto rozsahu tedy Nejvyšší správní soud věc krajskému soudu nevrací k dalšímu řízení (viz ustanovení § 110 odst. 2 věta první s. ř. s. a contrario). Krajský soud by následně usnesením rozhodl pouze o nákladech řízení před ním, přičemž by byl vázán názorem Nejvyššího správního soudu. Rozšířený senát též souhlasí se sedmým senátem v tom, že kasační stížnost proti tomuto usnesení krajského soudu o nákladech řízení by byla nepřipustná podle § 104 odst. 2 s. ř. s. (směřovala by totiž jen proti výroku o nákladech řízení).*“ Nejvyšší správní soud se tedy v souladu s citovaným usnesením zabýval posouzením důvodnosti daných námitek.

[30] Stěžovatel především namítal, že městský soud postupoval při vyčíslení náhrady nákladů řízení svévolně, neboť stěžovateli přiznal toliko náhradu nákladů vynaložených na zaplacení soudního poplatku (200 Kč). Stěžovatel tvrdí, že mu vznikly rovněž další náklady, konkrétně zmínil náklady na elektřinu a datové připojení. Poukázal na to, že v průběhu řízení o žalobě nárokoval paušální náhradu nákladů za jednotlivé úkony, které v řízení učinil, a rovněž náklady na poštovné ve výši 33 Kč.

[31] V dané souvislosti lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2016, č. j. 1 As 67/2015 – 42, publ. pod č. 3391/2016: „*K otázce, zda může soud ve správním soudnictví přiznat procesně nezastoupenému navrhovateli náhradu nákladů řízení stanovenou paušální částkou podle advokátního tarifu, se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015 – 84. Přiznání paušálních nákladů není možné, soud musí vycházet z nákladů, jejichž vynaložení navrhovatel soudu prokáže (§ 57 odst. 1 s. ř. s.). Použití § 151 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského*

soudního řádu (v novelizovaném znění účinném od 1. 7. 2015), na řízení podle soudního řádu správního je vyloučeno. Stejně tak nejsou na toto řízení přenositelné důvody nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 39/13 ze dne 7. října 2014 (275/2014 Sb.).“ Z citovaného rozsudku je zřejmé, že nezastoupenému účastníkovi soudního řízení správního lze přiznat toliko náhradu nákladů řízení, jejichž vznik tvrdil a doložil, paušální náhradu nákladů řízení mu přiznat nelze. Konečně i stěžovatel v kasační stížnosti připouští, že při uplatnění paušálních nákladů postupoval chybně.

[32] Ze spisu městského soudu je patrné, že stěžovatel skutečně v několika podáních uvedl výčet úkonů, za které požadoval náhradu nákladů řízení, neuvedl však blíže, jaké náklady v jaké výši mu vznikly, a jejich vznik nedoložil, v tomto směru jeho tvrzení nelze považovat za dostatečně konkrétní a ani ze spisu Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 As 250/2019 zachycujícího řízení o stěžovatelově předchozí kasační stížnosti nejsou patrné jakékoli stěžovatelem v tomto řízení vynaložené konkrétní náklady. V podání ze dne 21. 1. 2019 založeném na č. l. 53 spisu městského soudu však stěžovatel doložil, že při placení soudního poplatku vynaložil kromě nákladů na samotný poplatek (200 Kč) rovněž náklady na poštovné ve výši 33 Kč. Městský soud však tuto skutečnost nezohlednil, kasační stížnost je tedy v tomto směru důvodná.

[33] Pro úplnost lze dodat, že další související námitky stěžovatele, tedy, že městský soud stanovil žalovanému pro zaplacení náhrady nákladů řízení nepřiměřeně dlouhou dobu a že ve výroku neuvedl aktuální adresu stěžovatele, důvodné nejsou. Stanovení lhůty pro zaplacení nákladů řízení v délce jednoho měsíce nijak nevybočuje z běžné praxe, usnesení ze dne 12. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 126, jímž byla stěžovateli stanovena lhůta k zaplacení soudního poplatku za návrh na předběžné opatření, není předmětem nyní posuzované kasační stížnosti. Kontaktní údaje účastníka řízení, jemuž má být náhrada nákladů řízení zaplacená, nejsou povinnou náležitostí nákladového výroku, jejich neuvedení v tomto výroku tedy nelze považovat za vadu, která by způsobovala nezákonnost napadeného rozsudku.

IV.

Závěry a náklady řízení

[34] V části, v níž kasační stížnost směřovala proti výrokům I. a II. napadeného rozsudku městského soudu, ji Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou, stejně jako část kasační stížnosti směřující proti usnesení městského soudu ze dne 26. 10. 2021, č. j. 15 A 59/2018 – 206, kterým byl zamítnut návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Stěžovatel se sice podanou kasační stížností domáhá rovněž zrušení tohoto usnesení, neuplatnil však proti němu žádné kasační námitky. Toto usnesení přitom přímo nesouvisí s rozhodnutím městského soudu o věci samé, není založeno na procesním úspěchu či neúspěchu stěžovatele. Nejvyšší správní soud tedy kasační stížnost v části, jež směřovala proti výrokům I. a II. rozsudku městského soudu, a v části směřující proti usnesení městského soudu ze dne 26. 10. 2021, č. j. 15 A 59/2018 – 206, dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl (výrok I. tohoto rozsudku).

[35] V rozsahu, v němž se stěžovatel domáhal zrušení výroku III. napadeného rozsudku městského soudu, jímž bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení, naopak Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto daný výrok rozsudku městského soudu v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení (výrok II. tohoto rozsudku). V něm je městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

pokračování

[36] Z již zmiňovaného usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2020, č. j. 7 Afs 1/2007 – 64, vyplývá, že zruší-li Nejvyšší správní soud pouze výrok napadeného rozhodnutí o nákladech řízení, zatímco ve věci samé kasační stížnost zamítne, rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti. O této otázce Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel i žalovaný byli v řízení zčásti úspěšní a zčásti neúspěšní, navíc ze spisu nevyplývá, že by komukoli z nich vznikly v tomto řízení jakékoli náklady. Nejvyšší správní soud tedy rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o nyní posuzované kasační stížnosti (výrok III. tohoto rozsudku).

[37] V řízení o nynější kasační stížnosti Nejvyšší správní soud ustanovil zástupcem stěžovatele advokáta Mgr. Bc. Ivo Nejezchleba, jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí stát. Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci přiznal odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Ustanovený zástupce sice zaslal Nejvyššímu správnímu soudu dne 24. 2. 2022 podání nadepsané jako doplnění kasační stížnosti, v něm však pouze stručně zrekapituloval dosavadní průběh řízení a odkázal na stížní argumentaci uplatněnou samotným stěžovatelem, takové podání nelze považovat za úkon právní služby ve smyslu § 11 advokátního tarifu. Celkem tedy Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů ve výši 3400 Kč; tato částka mu bude z účtu Nejvyššího správního soudu vyplacena ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok IV. tohoto rozsudku).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 8. dubna 2022

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu